

První máj v Hranicích

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města Hranic

KVĚTEN 1967

Kulturní pořady v květnu

1. 5. 7.00— 8.00 Budíček — provedou dechové orchestry: JKP a orchestr z Oederanu (NDR) a hudby posádky Hranice.
8.30— 9.00 Řazení manifestujících na náměstí K. Gottwalda.
9.10 Zahájení manifestace,
10.30—11.30 Koncert dechových hudeb JKP a města Oederanu na náměstí.
15.00—17.00 Koncert hudeb. souborů hranické posádky v Parku kultury.
8. 5. 19.30 Lampiónový průvod do Parku kultury — ukončení táborákem.
9. 5. Otevření „Malé jarní výstavy obrazů Dagmar Renertové v hale administrativní budovy HCV. Pořádá komise pro májové oslavy při HCV. Výstava potrvá do 19. 5. 1967.
18. 5. 19.30 Oldřich Daněk: „Čtyřicet zlosynů a jedno nevíňátko“ — divadelní představení SD Šumperk — sál JKP — VIII. hra předplatného.
24. 5. 19.30 Koncert známého ostravského orchestru Ivo Pavlíka se sólisty, sál JKP.

Týden mládeže v Hranicích

22. 5. 15.00 Beseda s účastníkem bojů o osvobození ČSR, zrcadlový sál posádky.
23. 5. 15.00 Přespolní běh o pohár MV ČSM.
25. 5. 14.30 IV. ročník turisticko-literární soutěže pro pionýry hranických škol.
27. 5. 15.00 MAJÁLES — zahájení přehlídkou mládežnických souborů a skupin v Parku kultury.
19.00 Veselice v předvečer MAJÁLES v Parku kultury.
28. 5. 14.00 Seřazení majálesového průvodu na náměstí, předání města králi MAJÁLES a odchod na stadión.
15.00 Zábavné odpoledne na stadióně — fotbalová utkání, soutěže, závody.
18.00 Taneční zábava s volbou MISS MAJÁLES v Parku kultury.

Pořady klubu důchodců v květnu

3. 5. Vzpomínka na duben 1917. Gramobeseda: Román lásky a cti (Neruda, Světlá). Klubovna Náspy.
10. 5. Kulturní vystoupení vojenského souboru STYL. Sál JKP — I. poschodí.
17. 5. „Rodiče a děti“ — hovoří dr. Hana Jankovská, ved. odboru MěstNV. Klubovna Náspy.
19. 5. Zájezd: Holešov, Otrokovice—Gottwaldov, Lešná—Vizovice—Vsetín. Odjezd od hotelu Brno v 6 hod.
24. 5. Filmová beseda: „Jeřábi táhnou“ — sál JKP — Tunel.

Město Hranice k 50. výročí VŘSR

Městský národní výbor v Hranicích připravil k letošnímu 50. výročí Velké říjnové socialistické revoluce závazek, jehož splnění přispěje k zlepšení životního a pracovního prostředí a obohacení společenského a kulturního života pracujících. Závazek zahrnuje všechny oblasti života ve městě.

Na úseku budovatelské činnosti budou v akci Z upraveny komunikace a chodníky, ve třech budovách ZDŠ bude instalováno ústřední topení, pokračovat se bude ve stavbě koupaliště a dokončí se dílna s klubovou pro svazarmovce. Všechny tyto akce přinesou hodnotu ve výši 1,200.000 Kčs. Podle závazků provedou občané jarní úklid, pracující v závodech a provozovnách upraví pracovní prostředí, ve školách dojde k další modernizaci vyučovacích prostorů. Všechny tyto práce k zdokonalení životního a pracovního prostředí vytvoří další hodnotu ve výši 1,250 000 Kčs.

Na úseku místního hospodářství se Komunální služby zaměří na zkracování dodacích lhůt, zlepšení kvality a uplatňováním vhodné cenové politiky získají nové zákazníky. Zahradkáři vytvoří podmínky pro výstavbu lísovny a sušárny ovoce a pálenice.

JZD se zavazuje, že zvýšením hektarových výnosů získá hodnotu 310.000 Kčs. Brigádníci z řad občanů a studentů pomohou zemědělcům v hodnotě 135.000 Kčs. Společenské organizace zajistí na pomoc zásobování produkty v hodnotě 160.000 korun. Celkový závazek na úseku zemědělském reprezentuje částku 620.000 Kčs.

Socialistickou podnikavostí a maximální hospodárností zajistí MěstNV překročení vlastních příjmů ve výši 100.000 Kčs.

Celkem tedy tento celoměstský závazek přinese novou hodnotu 3,200.000 Kčs. Je podložen 96 socialistickými úmluvami a závazky místních podniků, závodů, posádky, škol, společenských organizací a občanských výborů. Ve všech těchto úmluvách je uvedena jmenovitě účast občanů a jejich závazek, jak přispějí k dalšímu rozvoji města. Tímto závazkem se také Městský národní výbor v Hranicích přihlásil do socialistické soutěže národních výzorů o čestný název „Vzorné město 1967“.

Vyznamenání učitelům našeho města

K letošnímu Dni učitelů byli vyznamenáni v našem městě tito učitelé a školští pracovníci:

Čestný titul „Zasloužilý učitel“ udělila vláda republiky inž. Antonínu Crossmannovi, řediteli střední průmyslové školy stavebních hmot.

Rada ONV v Přerově udělila čestné uznání dr. Bohumilu Masařovi, řediteli ZDŠ při dětské léčebně v Teplicích n. B., Aloisu Mariánkovi, řediteli Městského domu pionýrů a mládeže, Ludmile Klvaňové, vedoucí oddělení péče o mládež OŠK ONV.

Školská a kulturní komise ONV udělila čestná uznání Věře, Honsové, učitelce II. ZDŠ, Jiřině Žďárové, vedoucí vychovatelce družiny mládeže při I. ZDŠ.

Čestná uznání I. stupně rady Městského národního výboru v Hranicích přijali: Alena Dohnalová, ředitelka mateřské školy na Struhlovsku, František Dobiáš, učitel I. ZDŠ, Olga Plešková, učitelka I. ZDŠ, Věra Domesová, zástupkyně ředitelky I. ZDŠ pro PO ČSM, Věra Honsová, učitelka II. ZDŠ, Lubomír Polák, učitel II. ZDŠ, Zdenka Libigerová, učitelka III. ZDŠ, Ludmila Pilcová, učitelka III. ZDŠ, Líbuše Vlasáková, vychovatelka školní družiny zvláštní školy internátní, inž. Karel Plešek, ředitel střední všeobecně vzdělávací školy, Drahošlav Šobora, zástupce ředitele SVVŠ, Viktor Langer, profesor SVVŠ, Miroslav Kozák, profesor SVVŠ, Dagmar Bouzková, profesorka středních průmyslových škol, inž. Bohumil Doležal, profesor středních průmyslových škol, inž. Oldřich Janoušek, profesor středních

průmyslových škol, Jan Chronek, profesor střední zdravotnické školy, inž. I. dislav Církva, profesor střední lesnické technické školy, dr. inž. Slavoj Svoboda, profesor střední lesnické technické školy, inž. Svatopluk Zbruz, profesor střední lesnické technické školy, Josef Pilař, vychovatel domova mládeže SLTS, Ludmila Číhalová, učitelka zemědělského odborného učiliště.

Čestná uznání II. stupně rady Městského národního výboru v Hranicích přijali: Jarmila Pařízková, učitelka I. ZDŠ, Marie Dragounová, učitelka I. ZDŠ, Marie Tomková, učitelka II. ZDŠ, Milada Rossi, vedoucí vychovatelka družiny mládeže při II. ZDŠ, Radoslava Fucinová, profesorka SVVŠ, Marie Unarová, profesorka SVVŠ, Karel Máca, profesor středních průmyslových škol, Emil Eliáš, dělník školní pily střední průmyslové školy dřevařské, Viktorie Hudcová, učitelka střední zdravotnické školy, inž. Ladislav Hába, profesor střední lesnické technické školy, inž. Jan Jaroš, profesor střední lesnické technické školy, Stanislav Borek, učitel lidové školy umění, Milan Rakušan, učitel odborného učiliště n. p. Sigma.

Všem vyznamenaným blahopřejeme!

Jak rosteme

Porovnejte si s námi údaje o obyvatelstvu našeho města za poslední dva roky:

K 31. prosinci	1965	1966
měly Hranice obyvatel	12.026	12 050
z toho: mužů	5.798	5.790
žen	6.223	6.260
bylo uzavřeno sňatků	95	89
rozvedeno manželství	18	25
narodilo se dětí	220	179
z toho: chlapců	130	91
dívek	90	88
zemřelo osob	108	108
z toho: mužů	59	60
žen	49	48

Městská lidová knihovna a hranické devítiletky

V I. čtvrtletí letošního roku se přihlásilo do dětského oddělení městské knihovny 470 čtenářů, což je 72,3 % z počtu dětských čtenářů, kteří do dětského oddělení chodili v loňském roce. Spočítáme-li, jak jsou mezi čtenáři zastoupeni žáci jednotlivých devítiletěk, dostane se na první místo III. ZDŠ, odkud se přihlásilo 154 dětí a těsně za ní je I. ZDŠ, kde je 148 dětí. Na posledním místě je II. ZDŠ, kde je pouze 124 čtenářů. Menší počet čtenářů je ze škol v okolních obcích — např. v Paršovicích a Skaličce.

Děti, které se přihlásily jako čtenáři knihovny, nejsou všechny stejně pilnými čtenáři. Některé musíme o vrácení knih písemně upomínat, jiné nechodí do knihovny často. Z těch dětských čtenářů, kteří již delší dobu chodí do knihovny pravidelně a soustavně se zajímají o četbu, lze jmenovat alespoň několik, ze kterých si mohou ostatní děti brát příklad. Většina z nich je z I. ZDŠ: Pavel Bláha, Josef Koudelka, Vladimír Hanslíček, Petr Heider, Milada Králová, Věroslav Kubalčík, Pavel Marter, Ivan Mašek, Miroslava Ondřejová, Irena Strýčková, Miroslav Wágner, Irena Zerbsová.

Je škoda, že více dětí ještě nenalezlo cestu do své knihovny, neboť si v ní mohou půjčit všechny nové knihy, mohou se zde zúčastnit různých besídek a soutěží.

J. Jahodavá, MěstLK

Vzpomínky na dobu před šedesáti lety

Přinášíme druhou část vzpomínek Františka Janíka, bývalého městského tajemníka v Hranicích v letech 1904—1909:

„Velkou akcí významu národohospodářského pro celou říši, pro Hranicko pak zvlášť, jsme rozvířili s dr. Šromotou propagací stavby kanálu dunajsko-oderického. U Hranic bylo projektováno zvláštní zařízení pro zvyšování, resp. snižování hladiny vodní při přepravě lodí. Otázka tato se již hodně blížila provedení, válka ji však potom jako jiné důležité věci oddálila. U úřadů jsem v této věci zastupoval město sám i ve Vídni.

S německou poraženou menšinou, která byla velmi podporována německým zázemím, jsme měli stále mnoho práce. Byla ve své činnosti vytrvalá a bojovná, ale přispívala tím ke svornosti v práci naší, ačkoliv jsme byli rozdělení na několik politických táborů, které držel dr. Šromota pevně pohromadě. Vzájemný život byl na každém kroku radostný, každá národní událost byla srdečně oslavována a také obětavě podporována. Besední orchestr s pěveckým sborem ochotně všude účinkoval za hojně účasti obecnstva. Zvlášť nadšené to bývaly přímo tábory v Besedním domě, na Střelnici a v Teplicích, kteréžto lázně jsme takto pomáhali uvádět v širší známost.

V milé paměti mi zůstal hned z první doby mé působnosti v Hranicích tzv. „učitelský kurs“, kterého se o letních prázdninách zúčastnilo kolem 100 učitelů obecních a měšťanských škol z Čech, Moravy a Slezska a na němž přednášeli za příznivého počasí v zahradě na Střelnici nebo prakticky venku v přírodě nejznamenitější vysokoškolské pedagogy, v první řadě profesori dr. Vladimír Novák jako fyzik a dr. T. G. Masaryk jako filosof, jenž tam přijížděl na kole z letního pobytu odkudsi z okolí Val. Meziříčí. Krásné a dojemné byly debaty a zábavní večery, kdy účastníci kursu vyprávěli své zkušenosti a já jsem obstarával část hudební. Jinak bylo v Hranicích zábavně celé jaro a léto, kdy bylo město přeplněno rekreačními hosty a kdy se tam žilo čile a živě, stále svátečně při pověstné pohostinnosti tamních rodin. Aspoň jeden takový zábavný den jako příklad uvádím, kdy se totiž konal rybolov. To se na levý břeh Bečvy za mostem směrem k Drahotuším sešly celé Hranice, utvořily se kroužky na písčité širé pláži, roznítily ohýnky, každý si upravil proutek z vrbičí, navlékl na něj rybu a opékal si ji nad ohýnkem. K tomu pivo a hudba, to byl ráj!

V tomto neskonale příjemném životě nastal pro mne ještě zvláštní ráj. Po příkladu mých kamarádů Zikeše a Oplockého jsem uzavřel sňatek se svou první od mládí láskou Maňenkou Vytopilovou, krajankou..., profesorkou sólového zpěvu v Brně ve Vesně, absolventkou pražské konservatoře. Tím nám přibyla koncertní pěvkyně, která ochotně a s nadšením vždycky vypomohla, šlo-li o zvýšení krásy. Mojí radostí bývalo na klavíru ji doprovázet. Hranice nás měly rády i s dalekým okolím, kamž jsme vždy ochotně zajeli, kdykoliv jsme byli požádáni...

Těž za této nové situace jsme byli spolu častými hosty v různých rodinách, jež byly velmi pohostinné a nemůžeme nikdy s manželkou zapomenout, jak nás zásobovale neskonale dobrými, citrónově žlutými jablky „jaderničkami“, která se daří, pokud je nám známo, jen na Valašsku. Říká se jim tak proto, že dost pozdě v zimě, když začnou vysychat, klepají v nich jadrčka a dlouho se udrží křehká a stále sladká. Tak v různých kroužcích v městě a okolí žilo se nám překrásně... Ale zase se dostavila náhoda, která zaměřila pro mne jiný cíl... přihlásil jsem se počátkem r. 1907 u místodržitelství ke složení prakticko-politické zkoušky jazykem českým... Podle vysvědčení z 19. IV. 1907 jsem zkoušku složil s prospěchem velmi dobrým... Přisedící při zkoušce Svitavský projevil velkou radost, že jsem protrhl zásadu skládat tyto zkoušky pouze jazykem německým a také naše noviny psaly tentokrát o této zkoušce jako o první složené

jazykem českým... Bylo mi dobře a proto jsem klidně vyčkal, až jsem byl za rok upozorněn, že si mám podat k zemskému výboru žádost o přijetí do konceptní služby. To něco znamenalo, poněvadž tenkrát se služba u zemského výboru považovala za elitní. O to mně však nešlo, chtěl jsem, když už jsem měl opustit Hranice, prostě se dostat do centrály, odkud bych mohl lépe a více pracovat pro povznesení obecní samosprávy, předně v Ústředí starostenských sborů. Skutečně jsem byl přijat a po dojemném rozloučení s hranickým krajem, jak dokumenty dosvědčují, nastoupil jsem místo zemského vicesekretáře dnem 1. III. 1909.“

Poznámka: Učitelství kurs se konal ve dnech 8.—22 srpna 1905. Podle zpráv tehdejšího tisku se v Hranicích shromáždilo 150 učitelů z Čech a Moravy. Přednášelo osm universitních profesorů: z oboru filosofie a pedagogiky dr. Fr. Čáda, dr. Fr. Drtina, dr. Fr. Krejčí a dr. T. G. Masaryk; z oboru přírodních věd dr. R. Heveroch, dr. Němec, dr. Vl. Novák a dr. St. Růžička. Účastníci konali také vycházky a exkurse do blízkého i vzdáleného okolí.

LN

Sto dvacet let Severní dráhy

Na letošní 1. květen připadá významné výročí v našem hospodářském životě. Právě před 120 lety v r. 1847 projel první vlak na trati z Lipníka nad Bečvou do Bohumína.

První projekt této trati vypracovali inženýr Fr. X. Riepel, profesor polytechnického ústavu ve Vídni, a Jindřich Sichrowský, vedoucí pokladník bankovní společnosti Rothschildovy. Oba prošli pěšky celou trasu zamýšlené dráhy z Vídně až do Haliče a všude vysvětlovali účel a výhody železnice, první v celém Rakousku. Jejich projekt počítal, že trať povede podél řeky Moravy, Bečvy a Odry a bude sloužit k dopravě železa a železného zboží, obilí, sena, stavebního a palivového dříví, dobytka, tabáku, soli a různých jiných výrobků. S osobní dopravou se původně počítalo jen v menším měřítku. 15. dubna 1835 podala Rothschildova bankovní společnost žádost o poskytnutí koncese ke stavbě a 4. března 1836 při udělení této výsady dostala zamýšlená trať také hned název podle tehdejšího panovníka: Severní dráha císaře Ferdinanda. Téhož roku začala také stavba a na podzim 1841 uvítal Přerov první vlak. Další pokračování ve stavbě přerušila hospodářská krize. Urychleně se podařilo dokončit ještě úsek do Lipníka nad Bečvou do 12. srpna 1842. V Lipníku, který se stal na delší dobu konečnou stanicí, zavládl čilý hospodářský ruch. Sem se sváželo různé zboží z celého okolí, zvláště se tu shromažďoval dobytek až z Polska, Valašska a z Uher a nakládal se na vagóny. Podobně se tu také sváželo dříví, jehož sama dráha potřebovala značné množství pro svůj provoz.

Teprve na jaře 1844 zahájila společnost Severní dráhy ve vlastní režii další stavbu trati z Lipníka do Bohumína za řízení vrchního inženýra Karla Hummela. Nepobytelnější úsek byl u Hranic, protože zde bylo třeba překonat značné výškové rozdíly v rozvodí řeky Odry a Bečvy. Vyřešení tohoto úseku si vyžádalo mnoho úvah a studií, než bylo rozhodnuto, že mezi Hranicemi a Polomí nebude třeba vést trať tunelem a že postačí otevřený zářez. Mělká, široká údolí u Jezernice a u Hranic byla překlenuta odvážnými a nákladnými stavbami vysokých viaduktů. Další nákladným, přímo luxusním objektem na trati se stal tunel ve Slavíci, postavený prý na osobní přání císaře Ferdinanda Dobrotivého. Na podzim 1844 dospěla trať nejvyššího bodu v rozvodí za Hranicemi, jež bylo překonáno otevřeným zářezem o hloubce 9 stop. Na jaře 1847 byla trať dokončena až do Bohumína. Dne 1. května 1847 projel z Lipníka přes Hranice a Ostravu první vlak a otevřel celému kraji nové možnosti hospodářského rozvoje. Když pak byl 1. září 1848 dokončen úsek do pruského Annaberku, dostaly naše země tehdy první a je-

diné železniční spojení s Německem a dále až s Francií. Rakousko bylo po Francii, Belgii, Rusku a Německu pátým evropským státem, který podpořil rozvoj svého hospodářství tehdy novým dopravním prostředkem.

Pro zajímavost je třeba ještě uvést, že mezi Břeclaví a Bohumínem byly Hranice se svými 5.553 obyvateli (podle stavu z roku 1935) největším městem, ležícím přímo na nové trati. Za nimi následoval Lipník s 5.260 lidmi, Přerov se 4.533 obyvateli. Ostrava měla tehdy 1.752 obyvatel. Značný podíl na podstatných změnách a velkém rozvoji Ostravska má právě naše trať.

Vzrůstající hospodářský ruch si vynutil brzy rozšíření trati. Když byl postaven roku 1851 nový litinový most přes Bečvu u Přerova, začala se klást po úsecích druhá kolej, nejdříve z Přerova do Lipníka, pak z Polomi do Ostravy, z Hranic do Polomi. Po přebudování posledního úseku z Lipníka do Hranic byla do konce roku 1873 celá trať dokončena na dvě koleje. Další podstatnou změnu přinesla až nedávná elektrifikace celé trati, jež za 120 let své historie představuje stále jednu z nejdůležitějších a nejživějších našich dopravních tepen. LN

Fotbalové zápasy v květnu

TJ Sigma Hranice

- 14. 5. 10.00 hod. Sigma—Beňov, muži II.
14.30 hod. Sigma—Meopta Přerov, dorost I.
16.30 hod. Sigma—Odry, muži.
- 21. 5. 10.00 hod. Sigma—Býškovice, muži II.
- 28. 5. 10.00 hod. Sigma—Troubky, muži II.
15.00 hod. Sigma—Studénka, dorost I.
17.00 hod. Sigma—Měrovice, muži.

TJ Dukla Hranice

- 7. 5. 16.30 hod. Dukla Hranice—S. Uhřetice.
- 21. 5. 17.00 hod. Dukla Hranice—S. Lobodice.

Jezdecký oddíl TJ Sigma

- 13. a 14. května — Buzkův memoriál a okresní přebor v jízdě na koni.

Oddíl házené TJ HCV

- 6. května — krajský přebor v házené v rámci ministerstva těžkého průmyslu.

PROGRAMY HRANICKÝCH KIN

Kino Svět

- 1. **Zkažené děvče, Japonsko**, širokoúhlý, mládež ne.
- 2.— 4. **Člověk bez pasu**, SSSR, širokoúhlý, mládež ano.
- 5.— 8. **Góól**, Anglie, širokoúhlý, mládež ano.
- 9.—11. **Strašná žena**, ČSSR, širokoúhlý, mládež ano.
- 12.—18. **Kočky neberem**, ČSSR, širokoúhlý, mládež ano.
Krátký film: **Dvě třetiny hokejového mistrovství**.
- 19.—25. **Old Shatterhand**, NSR, širokoúhlý, mládež ano.

- 26.—29. **Ctihodný Stanislav**, Francie, mládež ne.
Krátký film: **Utrpení pana Tenkráté**.
- 30.—31. **Růžový panther**, USA, širokoúhlý, mládež ne.

Kino Oko

1. **Stará dáma se baví**, Francie, mládež ano.
Krátký film: **Výkres**.
- 2.— 4. **Bezejmenná hvězda**, Rumunsko, mládež ne.
Krátký film: **Concert per organo**.
- 5.— 8. **Četa 317**, Francie, mládež ne.
- 8.—11. **Hvězda zvaná Pelyněk**, ČSSR, mládež ne.
11. **Lidé na kře**, filmový klub.
- 12.—15. **Nemluvte mi o lásce**, Francie, mládež ne.
Krátký film: **Předehra**.
- 16.—18. **Fantom Morrisvillu**, ČSSR, mládež ano.
- 19.—25. **Znamení raka**, ČSSR, mládež ne.
25. **Divka**, filmový klub.
- 26.—29. **Martin a 9 bláznů**, ČSSR, mládež ano.
- 30.—31. **Horký vzduch**, ČSSR, mládež ano.
Krátký film: **Jarmark**.

Představení pro děti

6. **Jedeme s cirkusem**, Francie.
13. **Záhada na ostrově**, Polsko.
20. **Jak jeli k vodě**, ČSSR.
27. **Pod modrou kopulí**, Rumunsko.